

2009. május 7., csütörtök

57. megállapítja, hogy a Lisszaboni Szerződésnek az Unióra ruházott új speciális hatáskörök miatt is lesz – bár csak korlátozott – pénzügyi hatása; kifejezi készségét arra, hogy megfelelő helyzetben elemezze az új hatáskörök gyakorlásának gyakorlati következményeit; úgy véli, hogy e hatásköröket biztosan nem en bloc hajtják végre a Lisszaboni Szerződés hatályba lépése után azonnal, hanem inkább fokozatosan, ahogy elkészülnek a releváns jogalkotási javaslatok; úgy véli azonban, hogy ezek finanszírozása nem történhet az Unió jelenlegi tevékenységeinek rovására;

Koordináció a nemzeti költségvetésekkel

58. meg kívánja hívni a nemzeti parlamenteket, hogy minden évben vegyenek részt egy nyilvános közös vitában a nemzeti és a közösségi költségvetési politikai iránymutatásokról, még az egyes költségvetéstervezetek parlamenti megvitatását megelőzően, annak érdekében, hogy már a kezdetektől közös keretet hozzanak létre a tagállamok nemzeti politikáinak koordinálására, figyelembe véve ugyanakkor a közösségi hozzájárulást is;

59. rámutat arra, hogy az EU költségvetési kiadásoknak az Unió főbb célkitűzéseinek fényében történő felosztására vonatkozó döntés szempontjából hasznos tájékoztatást jelentene, ha minden egyes tagállam évente közzétenné azon nemzeti és - adott esetben - regionális költségvetésekből származó előirányzatokat, amelyek hozzájárulnak e célkitűzések eléréséhez;

*

* *

60. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak és a tagállamok parlamentjeinek.

A Moldovai Köztársaság helyzete

P6_TA(2009)0384

Az Európai Parlament 2009. május 7-i állásfoglalása a Moldovai Köztársaság helyzetéről

(2010/C 212 E/10)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Moldovai Köztársaságról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a moldovai parlamenti választásokról szóló, 2005. február 24-i állásfoglalására, ⁽¹⁾ valamint az európai szomszédsági politikáról (ESZP) és a fekete-tengeri regionális együttműködésről szóló állásfoglalásaira,
- tekintettel az EU–Moldovai Köztársaság Parlamenti Együttműködési Bizottság 2008. október 22–23-i ülésének zárónyilatkozatára és ajánlásaira,
- tekintettel a Bizottság 2004. évi stratégiai dokumentumára, beleértve a Moldovai Köztársaságról szóló országjelentést is,
- tekintettel a Moldovai Köztársaság és az Európai Unió között, 1994. november 28-án aláírt partnerségi és együttműködési megállapodásra, amely 1998. július 1-jén lépett hatályba,
- tekintettel a 2008. december 3-i bizottsági közleményre a keleti partnerségről (COM(2008)0823),

(1) HL C 304. E, 2005.12.1., 398. o.

2009. május 7., csütörtök

- tekintettel az Európai Unió által a Moldovai Köztársaságnak az európai szomszédsági és partnerségi eszköz (ENPI) keretében nyújtott támogatásra, beleértve a „Választási támogatás a Moldovai Köztársaság számára” című projekthez nyújtott támogatást, amely a szabad és tisztességes választások támogatásához nyújtott pénzügyi segítséget a Moldovai Köztársaságban,
 - tekintettel a hetedik EU–Moldova Együttműködési Tanács 2005. február 22-i ülésén elfogadott EU–Moldovai Köztársaság európai szomszédságpolitikai (ENP) cselekvési tervre, valamint a Moldovai Köztársaságról szóló éves haladási jelentésekre,
 - tekintettel a 2007-ben aláírt EU-Moldovai Köztársaság vízumkönnyítési megállapodásra,
 - tekintettel a Moldovai Köztársaságba küldött Nemzetközi Választási Megfigyelő Misszióknak (IEOM) a 2009. április 5-i parlamenti választásokra vonatkozó előzetes megállapításokat és következtetéseket tartalmazó nyilatkozatára, valamint az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (EBESZ/ODIHR) által készített, a 2009. április 6-17. közötti időszakra vonatkozó, választások utáni jelentésre,
 - tekintettel a francia, a cseh és a svéd külügyminiszter 2009. április 9-i közös nyilatkozatára a Moldovai Köztársaság helyzetéről,
 - tekintettel a 2009. április 7-i és 8-i EU elnökségi nyilatkozatokra a Moldovai Köztársaság helyzetéről,
 - tekintettel a 2009. április 27–28-i Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsának következtetéseire, valamint a Külügyi Bizottság 2009. április 28-án tartott ülésén az EU soros elnökségével e tárgyban sorra került eszmecsere,
 - tekintettel Javier Solana, az EU közös kül- és biztonságpolitikai főképviselője által 2009. április 7-én és 11-én kiadott nyilatkozatokra a Moldovai Köztársaság helyzetéről,
 - tekintettel Benita Ferrero-Waldner külügyi biztos által 2009. április 6-án, 7-én és 11-én kiadott nyilatkozatokra a Moldovai Köztársaság helyzetéről,
 - tekintettel az ENSZ Moldovai Köztársaságban működő fejlesztési képviselője által 2009. április 12-én kiadott nyilatkozatra,
 - tekintettel az Európa Tanács 2002. április 24-i 1280. sz. határozatára,
 - tekintettel az Amnesty International 2009. április 17-i „Moldova Memorandum”c. dokumentumára a Moldovai Köztársaság helyzetéről az 2009. április 7-i események alatt és után,
 - tekintettel a Parlament Moldovai Köztársaságba rendelt ad hoc küldöttségének jelentésére, amely 2009. április 26-29. között tett látogatást az országban,
 - tekintettel eljárási szabályzata 103. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel az ENP és a rövidesen beindítandó keleti partnerségi program elismeri a Moldovai Köztársaság európai törekvéseit és Moldova mint olyan ország jelentőségét, amely mély történelmi, kulturális és gazdasági kapcsolatokat ápol az Európai Unió tagállamaival,
- B. mivel az EU–Moldovai Köztársaság cselekvési terv célja a Moldovai Köztársaság politikai és intézményi reformjainak ösztönzése, beleértve a demokrácia és az emberi jogok, a jogállamiság, az igazságszolgáltatás függetlensége és a média szabadsága, valamint a jószomszédi kapcsolatok területein is,

2009. május 7., csütörtök

- C. mivel 2009 júniusára kitűzött cél, hogy megkezdjék a tárgyalásokat a Moldovai Köztársaság és az EU közötti új megállapodásról az EU-Moldova Együttműködési Tanácsban,
- D. mivel a Moldovai Köztársaság az Európa Tanács és az EBESZ tagja, és így elkötelezte magát a demokrácia tényleges előmozdítása és az emberi jogok tiszteletben tartása mellett, többek között a kínzás, a kegyetlen bánásmód és az egyéb embertelen és megalázó bánásmód megelőzése és leküzdése terén,
- E. mivel 2009. április 5-én választásokat tartottak a Moldovai Köztársaságban, és mivel ezeket egy nemzetközi választási megfigyelő misszió kísérte figyelemmel, amely az EBESZ/ODIHR és az Európai Parlament, az EBESZ Parlamenti Közgyűlése és az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése képviselőiből állt,
- F. mivel a választásokat megelőző időszakban komoly aggodalom övezte a közszolgálati média kormányzati ellenőrzését, az ellenzéki vezetők és a magánmédia megfélemlítését és zaklatását, valamint az igazgatási erőforrásokkal a kormánypárt javára történő visszaélést,
- G. mivel 500 000 és 1 millió közötti moldovai él külföldön, és mivel a 2009. április 5-i választások előtt több olyan fellebbezést küldtek a moldovai hatóságoknak a külföldön élő moldovaiakat a szavazás jogától megfosztó intézkedések miatt, amelyeket aláírt számos nem kormányzati szervezet és a moldovai diaszpóra egyesületei, beleértve a Moldovai Köztársaság elnökének, a Parlament elnökének és a Moldovai Köztársaság miniszterelnökének címzett, 2009. februári fellebbezést is, és amelyeket figyelmen kívül hagytak; mivel a Moldovai Köztársaságon kívül élő moldovai szavazók száma nagyon korlátozott (22 000),
- H. mivel a Dnyeszteren-túli szakadár régió de facto hatóságai nagyszámú moldovai állampolgárt megakadályoztak abban, hogy részt vegyenek a választásokon,
- I. mivel a nemzetközi választási megfigyelő misszió előzetes megállapításaiban arra a következtetésre jutott, hogy a választások számos nemzetközi normának és kötelezettségvállalásnak megfeleltek, azonban további előrelépésekre van szükség a választási folyamat nem megfelelő adminisztratív beavatkozástól való mentességének és a közbizalom növelésének biztosítására,
- J. mivel az ellenzéki pártok és a „Koalíció 2009” néven ismert csoport a 2009. április 5-i választások során történt súlyos szabálytalanságokról tettek panaszt a szavazói jegyzékek és kiegészítő jegyzékek előkészítését, valamint a szavazatszámolást és az eredmények regisztrálását illetően,
- K. mivel a szavazatok újraszámolása után a választások végső eredményét a Központi Választási Bizottság 2009. április 21-én tette közzé és az Alkotmánybíróság 2009. április 22-én érvényesítette,
- L. mivel a választásokat követő eseményeket erőszak és a moldovai kormány által folytatott, durva megfélemlítési és zaklatási kampány jellemezte, ami kétségeket támasztott a moldovai hatóságoknak a demokratikus értékek és az emberi jogok melletti elkötelezettségét, valamint az e hatóságokba vetett közbizalom meglétét illetően,
- M. mivel a békés tüntetéseket a választások tisztaságával kapcsolatos kételyek és az állami – többek között a választási folyamatot irányító – intézményekkel kapcsolatos bizalmatlanság táplálta, és mivel a sajnálatos erőszakos és vandál cselekedeteket a hatóságok arra használták fel, hogy a civil társadalmat erőszakos és aránytalan válaszlépésekkel megfélemlítsék, valamint hogy tovább korlátozzák a moldovai polgárok már amúgy is törékeny alapvető jogait és szabadságjogait,
- N. mivel elfogadott tény, hogy legalább 310 személyt tartóztattak le, és tartottak fogva; mivel a letartóztatottak közül egyeseket továbbra is börtönben tartanak, és mivel a fogva tartottak rendszeres bántalmazást szenvedtek el a rendőrörsökön olyan mértékben, ami már kínzásnak minősülhet,

2009. május 7., csütörtök

- O. mivel a polgári személyek azonosítatlan rendőrségi egységek általi ütlegetése és indokolatlan letartóztatása úgy tűnt, hogy nem a helyzet lecsillapítására irányul, hanem inkább önkényes elnyomó intézkedésekhez vezet,
- P. mivel a moldovai hatóságok által elkövetett súlyos emberi jogi jogsértések, a civil társadalom képviselőinek és a tüntetők indokolatlan zaklatása, valamint a jogállamiság és a Moldova által is aláírt releváns európai egyezmények semmibe vétele továbbra is folytatódik ebben az országban,
- Q. mivel a moldovai kormány Romániát a választások utáni tüntetésekbe való beavatkozással vádolta, és kiutasította a román nagykövetet; mivel a moldovai kormány visszaállította a vízumkötelezettséget is ezen EU tagállam polgáraival szemben,
- R. mivel hangsúlyozni kell, hogy nem derült fény olyan komoly jelzésekre vagy bizonyítékokra, amelyek alapján bármely EU tagállamot felelősséggel lehetne vádolni az elmúlt hetek erőszakos eseményeiért,
- S. mivel valódi, kiegyensúlyozott partnerség csak közös értékek alapján alakítható ki, különösen a demokráciát, a jogállamiságot, valamint az emberi jogok és polgári szabadságjogok tiszteletben tartását illetően,
- T. mivel a Keleti Partnerség programja révén az Európai Unió fokozottabb stabilitást, felelősségteljesebb kormányzást és gazdasági fejlődést próbál elérni a Moldovai Köztársaságban és a keleti határain fekvő többi országban,
1. hangsúlyozza az EU és a Moldovai Köztársaság közötti szorosabb kapcsolatok jelentőségét, és megerősíti, hogy továbbra is együttműködésre van szükség az európai kontinens fokozott stabilitásához, biztonságához és jólétéhez való hozzájárulás érdekében, valamint az új törésvonalak létrejöttének megakadályozására;
 2. megerősíti elkötelezettségét egy érdemleges és célorientált párbeszéd folytatása iránt a Moldovai Köztársasággal, de nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy a jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartása tekintetében határozott rendelkezéseket vezessenek be, miközben hangsúlyozza, hogy a kapcsolatok további – többek között egy új, megerősített megállapodás megkötése révén történő – megerősítését a moldovai hatóságok részéről a demokrácia és az emberi jogok melletti, valódi és tettekben is megnyilvánuló kötelezettségvállalástól kell függővé tenni;
 3. hangsúlyozza, hogy a nemzetközi demokratikus normák betartása a választási folyamat előtt, alatt és után igen fontos a Moldovai Köztársaság és az Európai Unió közötti kapcsolatok további fejlesztése szempontjából;
 4. határozottan elítéli a tömeges zaklatási kampányokat, az emberi jogok durva megsértését és a moldovai kormány által a parlamenti választások után elkövetett minden egyéb jogellenes tevékenységet;
 5. sürgeti a moldovai hatóságokat, hogy haladéktalanul vessenek véget valamennyi jogellenes letartóztatásnak, és hogy a kormányzati tevékenységet az ország nemzetközi kötelezettségvállalásaival és kötelezettségeivel összhangban folytassák a demokráciát, a jogállamiságot és az emberi jogokat illetően;
 6. különös aggodalmának ad hangot a jogellenes és önkényes letartóztatások, valamint a letartóztatott személyek emberi jogainak – különösen az élethez való jog, a fizikai bántalmazástól, embertelen vagy megalázó bánásmódtól, kínzástól vagy büntetéstől való mentességhez való jog, a szabadsághoz és biztonsághoz való jog, a tisztességes büntetőeljáráshoz való jog és a gyülekezési, az egyesülési és a szólásszabadsághoz való jog – gyakori megsértése miatt, valamint amiatt, hogy e visszaélések továbbra is folytatódnak;

2009. május 7., csütörtök

7. hangsúlyozza, hogy nemzeti párbeszédet kell létrehozni a kormány és az ellenzéki pártok részvételével, komoly erőfeszítéseket téve a demokratikus folyamatok és a demokratikus intézmények működésének alapvető javítása érdekében a Moldovai Köztársaságban, és hogy a párbeszédnek haladéktalanul orvosolnia kell a nemzetközi választási megfigyelő misszió megállapításaiban észrevételezett hiányosságokat;

8. hangsúlyozza azonban, hogy a Moldovai Köztársaságban igen nagyok a belső feszültségek, és ezért sürgős szükség van arra, hogy független vizsgálóbizottságot hozzanak létre az EU, az Európa Tanács Kínzáselleni Bizottsága és független szakértők részvételével a vizsgálati folyamat pártatlanságának és átláthatóságának biztosítása céljából;

9. ragaszkodik ahhoz, hogy állítsák bíróság elé mindazokat, akiknek megállapították a felelősségét a fogva tartottak elleni brutális erőszak elkövetéséért; ragaszkodik továbbá ahhoz, hogy a vizsgálóbizottság megállapításai vezessenek a jogrendszer és a rendőrség valódi reformjához a Moldovai Köztársaságban;

10. kéri, hogy folytassanak külön vizsgálatot a választások utáni események során bekövetkező halálos esetekkel, továbbá a fogva tartás ideje alatti nemi erőszakra és bántalmazásra vonatkozó valamennyi váddal, valamint a politikai indíttatású letartóztatásokkal – így például Anatol Mătăsaru és Gabriel Stati ügyével – kapcsolatban;

11. elítéli a moldovai hatóságok által újságírókkal, a civil társadalom képviselőivel és az ellenzéki pártokkal szemben folytatott zaklatási kampányt, különösen az újságírók letartóztatását és kiutasítását, az internetes oldalakhoz és a tévéállomásokhoz való hozzáférés megszakítását, a propaganda közszolgálati csatornákon való sugárzását és az ellenzéki képviselők közszolgálati médiához való hozzáféréseinek megtagadását; úgy véli, hogy e cselekedetek célja a Moldovai Köztársaság elszigetelése a belföldi és a nemzetközi médiától és a nyilvánosság ellenőrzésétől; fájjalja és elítéli, hogy e cenzúra a belügyminiszter és az igazságügy-miniszter által nem kormányzati szervezeteknek, politikai pártoknak és a tömegmédiának küldött levelek útján továbbfolytatódik;

12. határozottan elítéli a moldovai hatóságok döntését, hogy kiutasították a román nagykövetet, és vízumkötelezettséget vezettek be az európai unió ezen tagállamának polgáraival szemben; kitarthat, hogy elfogadhatatlan az uniós polgárokkal szembeni, nemzeti hovatartozás alapján történő hátrányos megkülönböztetés, és felszólítja a moldovai hatóságokat, hogy állítsák vissza a vízummentességet a romániai állampolgárok számára;

13. ugyanakkor sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, hogy a moldovai állampolgárok számára történő vízumkiadás feltételeinek, különösen a pénzügyi feltételek enyhítése és a szabályozottabb utazási feltételek megteremtése érdekében vizsgálják felül az EU-nak a Moldovai Köztársasággal szembeni vízumrendszerét; reméli azonban, hogy a moldovai állampolgárok nem arra fogják majd felhasználni a jobb vízum- és utazási rendszer előnyeit, hogy tömegesen kivándoroljanak az országból, hanem ez majd arra ösztönzi őket, hogy aktívan hozzájáruljanak hazájuk további fejlődéséhez;

14. megállapítja, hogy azon állítások, miszerint egy EU-tagállam részt vett az eseményekben, alaptalannak tűnnek, és az ad hoc küldöttségnek a Moldovai Köztársaságban tartott ülésein ezeket nem vitatták meg, és nem is ismételték meg;

15. azonnali és érdemi bizonyítékot követel a moldovai kormánynak a tüntetők által állítólagosan elkövetett bűncselekményekkel és idegen kormányok részvételével kapcsolatban tett állításainak alátámasztására;

16. tudomásul veszi a moldovai hatóságok nyilatkozatait, miszerint „a 2009. április 7-i állampuccskísérlettel” kapcsolatban büntetőeljárást indítanak, és felhív arra, hogy a vizsgálatot átlátható módon folytassák le, és tisztázzák a moldovai hatóságoknak egy vagy több harmadik ország ezen eseményekben való esetleges részvételére vonatkozó valamennyi állítást;

17. miközben elítéli az erőszak és a vandalizmus minden megnyilvánulását, elfogadhatatlannak tartja, hogy minden tiltakozást bűncselekménynek és egy állítólagos „alkotmányellenes összeesküvésnek” állítsanak be; úgy véli, hogy a békés tüntetéseket a választások tisztaságával kapcsolatos kételemek és az állami intézményekkel kapcsolatos bizalmatlanság, valamint a Moldovai Köztársaság társadalmi és gazdasági helyzetével való elégedetlenség jelentős mértékben táplálta;

2009. május 7., csütörtök

18. úgy véli, hogy az ellenzéki pártokkal, a civil társadalommal és a nemzetközi szervezetek képviselőivel folytatott konstruktív párbeszéd az egyetlen út, amely a Moldovai Köztársaságot kivezeti a jelenlegi helyzetből;
19. hangsúlyozza, hogy új választások esetén konszenzusra lesz szükség az ellenzék és a kormány között a választási eljárást javító konkrét intézkedésekről;
20. ismételten hangsúlyozza az igazságszolgáltatás és a média függetlenségének jelentőségét, és további lépéseket sürget az összes média, köztük a Moldovai Rádió és Televízió szerkesztői függetlenségének biztosítására, valamint a ProTV csatornával szembeni megfélemlítések és az engedélyének meghosszabbításával kapcsolatos fenyegetések megszüntetésére, továbbá a moldovai választási törvény jelentős javítása érdekében, amelyek mind alapvető fontosságúak minden jövőbeli választási folyamat és a Moldovai Köztársaság demokratikus megszilárdítása szempontjából;
21. sajnálattal veszi tudomásul, hogy a moldovai kormány semmilyen erőfeszítést nem tett annak érdekében, hogy az Európa Tanács Velencei Bizottsága javaslatainak megfelelően lehetővé tegye a szavazást a külföldön élő moldovai állampolgárok számára; sürgeti a moldovai hatóságokat, hogy megfelelő időben fogadják el az ehhez szükséges intézkedéseket;
22. hangsúlyozza, hogy jelentős eltérések tapasztalhatók az EBESZ/ODIHR által a választások lebonyolításáról készített előzetes jelentés és a számos moldovai nem kormányzati szervezet széles körű szabálytalanságokkal kapcsolatos értékelése között; rámutat arra, hogy ezeket a jelentős eltéréseket figyelembe kell venni az EBESZ/ODIHR választási megfigyelő tevékenységeinek és a nemzetközi választási megfigyelő missziókhoz való EU hozzájárulás bármely jövőbeli felülvizsgálata során;
23. úgy véli, hogy a Moldovai Köztársaságban élőkkel szembeni hitelességének megőrzése érdekében az EU-t be kell vonni a jelenlegi helyzet proaktív, mélyreható és átfogó kezelésébe; sürgeti, hogy a Tanács fontolja meg egy jogállamiság-misszió Moldovai Köztársaságba való kiküldésének lehetőségét annak érdekében, hogy segítsen a bűnüldöző hatóságoknak reformfolyamatuk végrehajtásában, különösen a rendőrség és az igazságszolgáltatás területén;
24. hangsúlyozza, hogy a Tanácsnak, a Bizottságnak és a tagállamoknak teljes mértékben ki kell használniuk az európai szomszédsági politikai programot, és különösen a keleti partnerségre vonatkozó új programot a nagyobb stabilitás, a jobb kormányzás és kiegyensúlyozottabb gazdasági fejlődés érdekében a Moldovai Köztársaságban és az Unió keleti határain lévő más országokban;
25. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a Moldovai Köztársaság számára az emberi jogok és az alapvető szabadságok terén rendelkezésre álló uniós támogatás hatóköre szélesebb legyen, elsősorban a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze és az európai szomszédságpolitikai eszköz rendelkezéseinek teljes körű felhasználása révén; felhívja a Bizottságot, hogy nyújtson be részletes jelentést az összes EU támogatás Moldovai Köztársaságban történő felhasználásáról, különös tekintettel a felelősségteljes kormányzás és a demokratikus fejlődés céljaira elírányzott támogatásokra;
26. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy erősítsék meg az EU moldovai különmegbízottjának megbízatását, mind hatáskör, mind pedig eszközök tekintetében;
27. megismétli a Moldovai Köztársaság területi integritása iránti támogatását, és rámutat arra, hogy erőteljesebb uniós szerepvállalásra van szükség a Dnyeszteren-túli kérdésre vonatkozó megoldás megtalálása tekintetében;
28. ismételten hangsúlyozza, hogy az Európai Uniónak hatáskörén belül mindent meg kell tennie azért, hogy valódi európai jövőt ajánljon a Moldovai Köztársaság népének; sürget minden politikai erőt a Moldovai Köztársaságban és Moldova partnerországaiban, hogy ne éljenek vissza a jelenlegi instabil helyzettel, és ne térítsék le Moldovát az Európa felé vezető útról;
29. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európa Tanács és az EBESZ Parlamenti Közgyűlésének, valamint a Moldovai Köztársaság kormánjának és parlamentjének.